

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

CAROLINE MATHILDESVEJ 1

HELSINGØR KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

13.05.2012
Maria Wedel Søe
2011-7.82.07/217-0001

Kommune:
Adresse:

Helsingør Kommune
Caroline Mathildesvej 1, 3150
Hellebæk

Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Caroline Mathildesvej 1
1987
Forhuset og sidehuset (ca. 1750).

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Forhuset ligger langs den smalle Caroline Mathildesvej, på et hjørne, i den ældre og centrale del af Hellebæk. Gavlene er orienteret nord-syd og ud for havesidens sydlige del er et tilbygget sidehus. Bygningen er mod øst og syd afgrænset af en have.

Forhuset er en enetages bygning, der hovedsagligt fremstår muret og pudset, dog med styrterum i bindingsværk langs begge langsider samt fattigt bindingsværk på en del af havesiden. Bindingsværket er malet sort, mens murværket fremstår gråt, ligesom den fremspringende, høje sokkel, der optager terrænfaldet. Sydgavlens overgavl er beklædt med sortmalede, lodrette brædder. Bygningen afsluttes af et rødt, halvvalmet teglstenstag med tre traditionelle skorstenspiber i rygningen, en kvist i tagfladen mod gaden samt enkelte små, traditionelle tagvinduer i tagfladen mod haven. Der er tagrende og nedløbsrør over en enkel dør på havesiden. I facaden ses to højsiddende revledøre, hver med et enkelt overvindue, havesiden har ligeledes to revledøre. Alle fire døre er ældre og mørkegrønne samt har bevarede greb, beslag og hængsler. I sydgavlen ses en nyere, havedør med opsprossede ruder. Bygningen har ældre, grønmalede, torammede vinduer, der alle er udført med småopsprossede ruder. I havesiden ses dog et enkelt etrammet vindue. Samlet set fremstår vinduerne med mange ældre glas, beslag, stormkroge og anverfere. Enkelte vinduer i gavlene er nyere og udført med koblede rammer.

Sidehuset har som forhuset pudsede mure, og på nordsiden ses en række gennemstukne bjælkeender og mod syd er en sortmalet sugfjæl. Taget er et heltag af røde vingetegl med en skorstenspibe midt i den nordlige tagflade. Bygningen har en pladedør mod nord og en todelt revledør mod syd. Begge døre er nyere og grønmalede. Vinduerne er ældre. I sydsiden er vinduerne firerammede med nyere sålbænke af klinker, mens de i gavlen er torammede.

Facaden mod gaden og sydgavlen.

Nordgavlen.

I det indre er indrettet en bolig, der har en delvis ældre, og en delvis nyere grundplan med flere gennembrudte vægge. Mod gaden ligger en række stuer samt to små entréer, mens endnu en entré, trapper og køkken ligger mod haven. Sidehuset består af et stort rum, kun opdelt af et nyere badeværelse og en nedgang til en kælder. Overfladerne varierer mellem nye og ældre og alle elementer i køkken og badeværelser er nyere. Af bevarede ældre overflader skal nævnes enkelte trægulve, bindingsværksvægge, pudsede lofter og lofter med bræddebeklædning mellem synlige bjælker. I forhuset er bevaret mange ældre revle- og fyldingsdøre med gerichter, greb og låse samt bræddebeklædte brystningspaneler på flere ydervægge. Tagetagen er indrettet med badeværelse og værelser, der kun har få ældre overflader og detaljer tilbage, herunder de skrå skorstene og bjælkelaget i loftet.

— BYGNINGSHISTORIE

Bygningen på Caroline Mathildesvej nr. 1 blev opført mellem 1742 og 1762, på den tid hvor regimentskvartermester Stephan Hansen ejede Hellebæk Hammermølle. Stephan Hansen sørgede for at øge fabrikkens våbenproduktion, hvilket havde stor betydning for byens udvikling.

Bygningen var oprindeligt opført som et 14 fag langt bindingsværkshus, der fungerede som et dobbelthus. Den nordre bolig var i 1768 beboet af bøssebager Niels Petersen Grunsøe, der havde indrettet smedje og værksted i gavlen. I den søndre bolig boede bajonetsmed Peter Christian Stie, der ligeledes havde en smedje i gavlen. I 1767 blev de fire østlige fag af sidebygningen opført i grundmur.

Bygningen har været anvendt til flere formål, eksempelvis som katolsk kirke og som lazaret. Husets kaldes af nogle Politibetjentens Hus og dette navn henviser til, at det også har været bolig for den lokale politibetjent fra cirka 1900 til 1930.

Bygningen blev opført uden kvist i taget, og tidligere var der en dør i nordgavlen samt trapper foran de to døre i facaden. Soklen har tidligere været sorttjæret og huset hvidkalket.

— KILDER

<http://www.helsingorleksikon.dk>

<http://www.hellebaek-aalsgaard.dk>

På et ældre foto af Caroline Mathildesvej ses nr. 1 til venstre i billedet.

Huse i Hellebæk, Helsingør Kommune og Planstyrelsen, Miljøministeriet 1987. Udarbejdet af Tegnestuen på Kvisten ved arkitekterne Bente Lange, Mette Mægaard Nielsen og Marie Sterner.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi knytter sig til bygningens placering langs med vejen, hvor den sammen med bygningen overfor, Caroline Mathildesvej nr. 2, er med til at definere gadens forløb. Hertil kommer, at forhuset sammen med sidehuset former sig omkring haven og deler denne op i et nordligt og et sydligt haverum.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Bygningens kulturhistoriske værdi knytter sig i det ydre til det samlede anlæg med forhus og sidehus, idet bygningen repræsenterer et typisk hus med både værksteder og boliger, der afspejler en typisk bygningstype i Hellebæk, som i mange århundreder har haft en sprudlende industri.

Facadens forskellige karakter vidner om bygningens ændringer over tid, hvor det tidligere bindingsværkshus gennem tiden er blevet grundmuret, særligt mod gaden, således at det kunne tage sig flot ud. De to hoveddøre og de tre skorstenspiber vidner om den periode, hvor der boede flere familier i bygningen.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til de bevarede dele af en traditionel grundplan med stuer en suite mod gaden og mere funktionsbetingede rum mod haven. Hertil kommer de ældre bygningsdele og -detaljer, så som bindingsværksskillevægge og døre med bukkehornsbeslag, låse og gerichter, der sammen med de synlige bjælkelag vidner om bygningens alder. Smalle dekorerede pilastre på væggene indikerer tillige, hvor tidligere brændeovne har stået.

Sidehusets kulturhistoriske værdi knytter sig i det ydre til bygningens overvejende, lukkede nordside med den markante skorstenspibe og sydsidens todelte revledør og det ubrudte tag, der tilsammen vidner om bygningens tidligere, udprægede funktionelle karakter. Hertil kommer de ældre bygningsdele og -detaljer, der afspejler bygningens alder og brug.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi knytter sig i det ydre til den velproportionerede bygningskrop, og dennes tilpasning til det skrånende terræn, der resulterer i facadens imponerende højde og

En af de ældre hoveddøre.

Ældre greb.

den markant stigende, høje sokkel. Hertil kommer det utroligt stejle tag, med delvist ubrudte tagflader, der giver karakter til bygningen sammen med de tre skorstenspiber. De store, overkalkede murflader, hvor stenenes konturer står frem, giver en særlig stofflighed og et levende udtryk til bygningens facade.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig for både forhus og sidehus til opførelsen i grundmur med delvist bevarede partier i bindingsværk og røde, delvist ubrudte tegltage med tre skorstenspiber i forhusets rygning og en skorstenspibe i sidehusets rygning. Hertil kommer de ældre døre og vinduer med alle detaljer samt den traditionelle materialeholdning.

De bærende fredningsværdier knytter sig i det indre til den delvist bevarede grundplan med traditionelle og ældre overflader, herunder bræddegulve, pudsede vægge samt synlige bjælkelag. Hertil kommer de ældre bygningsdele og -detaljer, herunder brystningspaneler, ovnpilastre, døre med gerichter, beslag og greb samt den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Det anbefales, at soklen kalkes sort som tidligere, og at der etableres trapper foran de to døre i facaden.

Det anbefales, at de i dag fritstående bindingsværkskonstruktioner i de indvendige skillevægge pudsес and kalkes, da de oprindeligt ikke har været blotlagte. Tillige anbefales det, at nyere, store murgennembrydninger lukkes, og at de oprindelige døråbninger genskabes, da de nuværende store åbninger virker fremmede for en traditionel planløsning i en bygning fra 1700-tallet.

Det anbefales, at de nedhængte lofter fjernes, og at der efterfølgende etableres traditionelle pudsede lofter eller bræddelofte mellem synlige bjælker.

Ældre hjørnebånd på facadens vinduer.